

Nummer 3 - jaargang 41 - 2021 - juli, aug., sept.
Afgiftekantoor: Achterstraat 1, 9450 Haaltert

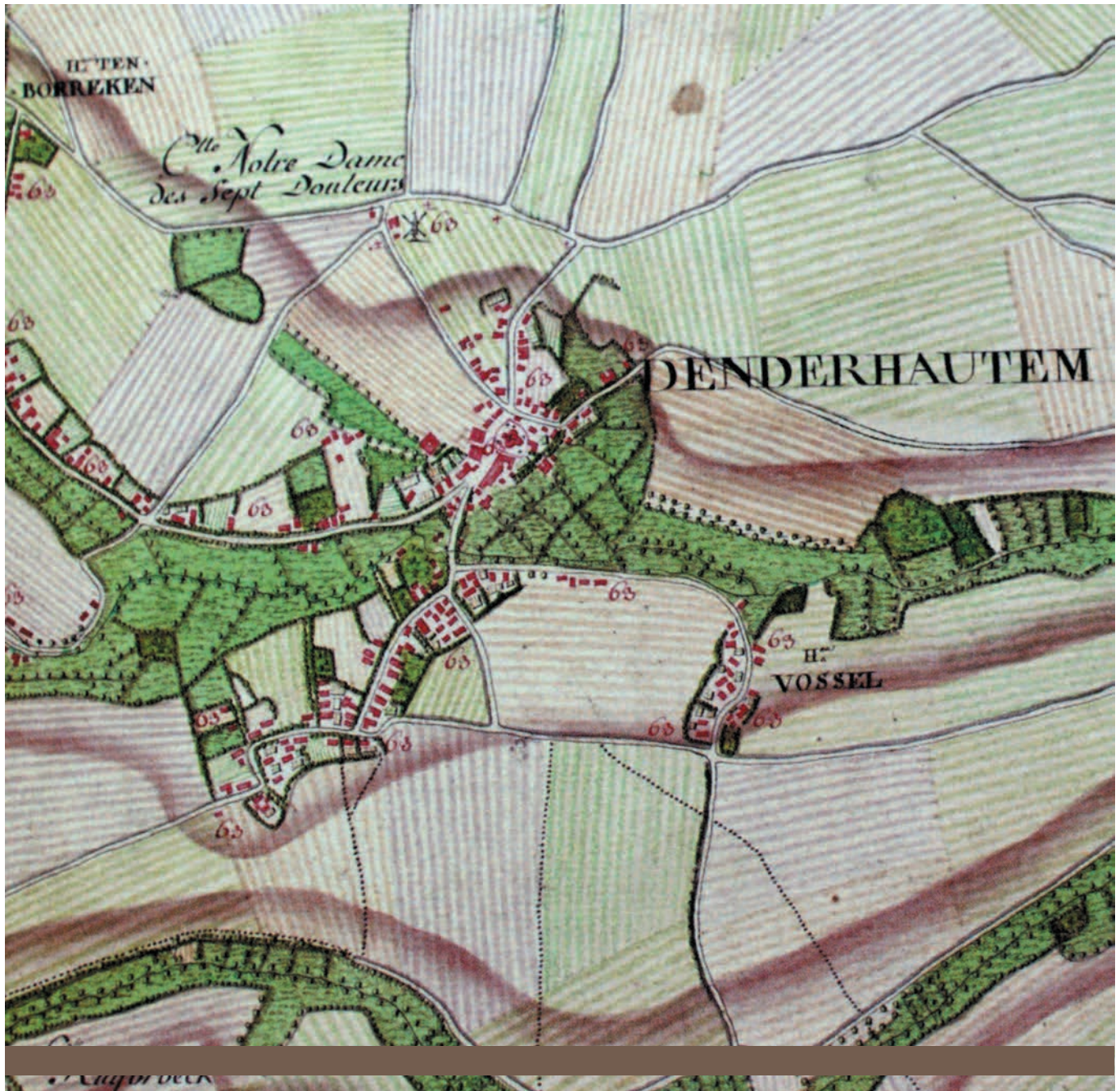
België - Belgique
PB
9450 Haaltert
3/5008
P 005370

Redactie: Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Willy De Loose

DE WAARANDE

- Heldergerm - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert - Heldergerm - Kerksken

HEEMKUNDIGE KRING HAALTERT vzw

**HEEMKUNDIGE
KRING HAALERT**

*Denderboutem, Haaltert, Heldergerm,
Kerksken, Terjoden*

Heemkundige Kring Haaltert VZW
nr. 770.942.934

3-maandelijks ledenblad
41e jaargang 2021 - nr. 3

Redactie:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Voorzitter - Secretariaat
Willy De Loose
0472 809 912

Documentatiecentrum:

Warandegebouw
Sint-Gorikspein 17 A - 9450 Haaltert
Elke donderdag van de maand,
van 10 tot 12 uur, uitgezonderd
juli en augustus en feestdagen

Medewerkers:

Denderhoutem:

*Luc Pots
Hans Sonck*

Haaltert:

*Wim Allaer
Toon Bockstaele
Rik De Schepper
Raf Hendrickx
Marc Stalpaert
Staf Versavel*

Heldergerm:

*William Minnaert
Tony De Rijck - taalcorrector*

Kerksken:

Joris De Kegel

Ruiladres:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert

E-mail: info@hkhaaltert.be

heemkundigekringhaaltert@gmail.com

Website: www.hkhaaltert.be

 Heemkundige Kring Haaltert

Lidmaatschap: € 15

Steunend lid: vanaf € 20

Rek. nr. BE40 4395 0830 6163

Heemkundige Kring Haaltert

Met de steun van:

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar teksten. Teksten en beeldmateriaal mogen overgenomen worden mits voorafgaandelijke toestemming van de auteur én met bronvermelding.

Redactioneel

Mogen wij hopen dat ondanks de coronaperikelen je een fijne vakantie gehad hebt.

Wij beginnen met goeie moed aan de volgende opdrachten. Een eerste opgave is de publicatie van ons tijdschrift 'De Warande'.

In de volgende edities komen onder meer: het verhaal van Hof ter Betsenbroek in de Anderenbroek en een bijdrage over de jeugdbewegingen KSA en VKSJ (De jeugd van Lut en Jan) naar aanleiding van de bouw van hun nieuw lokaal langs de Wypenstalstraat. Alle succes gewenst!

Het klooster en rustoord bestaan 180 jaar! Een gelegenheid om even de geschiedenis in te duiken. Verder kijken wij ook even naar de 'Evolutie van het licht' in de huizen in onze gemeente.

Misschien heb je ook een idee om een interessant item te belichten. Bezit je documenten en/of foto's van een evenement uit het verleden, geef ons een seintje en wij maken er iets moois van.

Verleden jaar verdween een 'monument' in Haaltert-Ede. Het station werd gesloopt. Wij willen een info-bord plaatsen om dit stukje erfgoed in onze herinnering vast te pinnen. Was deze site niet meer dan een eeuw het centrum van 'n Ieje'?

Wij trachten eveneens een lans te breken voor de herwaardering van onze kapellekes, samen met de Erfgoedvereniging, het lokaal bestuur, GECORO (gemeentelijke commissie

ruimtelijke ordening) en de eigenaars. Sommigen staan er troosteloos bij! Verdienen zij geen betere behandeling en waardering? Zijn wij dit niet verschuldigd aan onze voorouders die deze historische getuigenissen decennia lang 'vertroeteld' hebben?

Herinner je je nog hoe gans de buurt zich inspande om 'hun' kapel de mooiste te versieren bij de jaarlijkse processie. De kapellen in Brantegem en langs de Achterstraat/Kattestraat kregen reeds een beurt. Nu staat de kapel van de Heilige Anna in het Sneppensstraatje (Bruul) in de steigers!

Tenslotte hopen wij dat de situatie vlug genormaliseerd wordt zodat ook ons documentatiecentrum terug kan functioneren.

De redactie

Het verhaal achter het Atomse woonzorgcentrum “De pastorij”

Vervolg

Tevergeefs zochten wij in de archieven naar verkopingen uit het voormalig 'Daarachter' domein. Waarschijnlijk werd het abdijhof dat er al sterk verkommerd bij lag door de nieuwe eigenaar(s?) afgebroken omdat het zichtbaar bewijs was dat het als “zwart goed” (en onder de gangbare prijs) was gekocht.

Het volstaat echter om er de “Atlas Parcellaire”¹² van Denderhoutem bij te nemen om zich rekenschap te kunnen geven van het immense fortuin dat de familie De Winter verwierf. Het onroerend goed van notaris Joseph De Winter telt 68 kadastrerartikelen die niet minder dan 2½ blz. in de kadastrale legger in beslag nemen met een totale oppervlakte van 30ha 41a 50ca!

Vooraf heel waardevolle percelen aan de Molenstraat kwamen in hun bezit. Vast staat dat ook de voormalige abdijsgoederen hiertoe behoren maar het is onduidelijk of ze die al dan niet rechtstreeks of uit de 2de of 3de hand kochten. En eerlijk gezegd zie ik mij niet onmiddellijk 3,1 meter geklasseerd archief van notaris Joseph De Winter doorworstelen in het RA Beveren¹³.

Het verhaal over hoe de familie De Winter een dergelijk fortuin vergaarde is op zichzelf een roman waard! Joseph De Winter was in het begin van de Franse tijd in 1792 “stockhouder en collecteur bij eendere wettelijke venditie... met den stocks-laege gehauden” en “répartiteur”. Bovendien was hij ook “agent municipal” (gemeentesecretaris) die als “adjoint” Judocus Eeman had. Via huwelijken werden beide families nauw verbonden.

Vader Josephus De Winter (° 14/3/1767 - † 8.8.1833) was de tweede zoon uit het eerste huwelijk van de zeer welstellende wagenmaker Pieter Livinus De Winter en Alexandrina Desenfans uit Voorde.

Hoe hij in Denderhoutem verzeilde is niet bekend. Het klikte heel snel met Barbara de Sadeleer (° 1.5.1766 - † 19.11.1828), het vijfde kind en tweede dochter van de Haaltertse Gaspar-Franciscus-Ludovicus en Angelina Redant. Ze huwden op 26.7.1791 en eigenaardig genoeg was er niemand van de beide families getuige bij het kerkelijk huwelijk. Waarschijnlijk omdat Barbara toen al hoogzwanger was van Joannes die op 9.9.1791 zou geboren worden.

Zoals wij reeds eerder schreven had deze Haaltertse familie de Sadeleer de erfmeierij van Denderhoutem met al de bijhorende “voordelen” reeds in 1720 gekocht van Graaf van Imbeecke.

In 1789 werd Jozef De Winter op 22-jarige leeftijd meier van Denderhoutem ter vervanging van de afgezette P.J. Buyl. Deze laatste was door de Sadeleer op die post tijdelijk “geparachuteerd” maar lapte overduidelijk wetten en voorschriften aan zijn laars om zijn broodheer te bevoordelen.

Afgezet als meier bleef Buyl wel burgemeester en ... notaris. Heel opmerkelijk is dat De Winter reeds werd aangesteld tot meier vóór zijn huwelijk met Barbara de Sadeleer. Jozef moet een wel heel snuggere kerel zijn geweest aangezien hij door de familie de Sadeleer als klerk werd aangenomen en er in een minimum van tijd vertrouwenspersoon werd. Erfmeier Joseph (= Joos) de Sadeleer¹⁴ - die zelf meier was geworden in 1772 in opvolging van zijn vader Jan¹⁵ - heeft die aanstelling zeker bewerkt en het huwelijk met Barbara de Sadeleer gestimuleerd¹⁶, aanvankelijk zelfs tegen de zin van haar ouders in.

Het gezin De Winter – de Sadeleer vestigde zich dan ook definitief in Denderhoutem - pal tegenover de kerk - en stichtte een zeer talrijk gezin met 11 kinderen van wie er binnen hun eerste levensjaar al 5 overleden. Slechts 3 kinderen zorgden voor afstammelingen: Charles, die zijn vader als notaris in 1833 zou opvolgen, Felix - uitbater van een oliemolen – en Maria-Josepha die zou trouwen met de Aalsterse geneesheer J-Bte De Windt.

Jozef De Winter trad in 1806 in dienst bij notaris P.-J. Buyl en werd in 1807 tot notaris benoemd met als standplaats Denderhoutem. Bij het overlijden van notaris Buyl in 1816 zou hij hem trouwens ook opvolgen als burgemeester.

Zijn zoon Charles (°17.9.1793 †9.3.1851) kwam ter wereld op het moment dat de Fransen ons land onder de voet liepen en zou in 1833 zijn vader als notaris opvolgen¹⁷. In het onafhankelijke België van 1830 bleef Jozef De Winter aan het hoofd der gemeente, alhoewel hij bekend stond als overtuigd "organist", verwoed aanhanger van de Hollanders. Hij zal slechts 2½ jaar burgemeester blijven vermits hij overleed op 8 augustus 1833.

Charles De Winter werd gemeentescretaris in 1831 en huwde op 13.3.1832 met Joanna-Catharina Ghysels uit Welle. Of dit al dan niet met de toestemming van zijn vader gebeurde blijft een open vraag aangezien de eerste twee kinderen uit de kroost van 8 geboren werden vóór hun huwelijk (Nathalia °20.01.1827 en Joannes Baptiste °25.06.1830).

Na de dood van zijn vader in 1833 neemt Charles ontslag als gemeentescretaris. Hij neemt de notarisstudie van zijn vader over en koopt van Maria-Catharina Van de Putte (weduwe van de rijke Aalstenaar J.C. Schepers) op 10.2.1834 voor de som van 3.628 fr het ruime herenhuis (het vroegere Café Breughel en Duivenbond¹⁸ op de hoek naast de kerk uit 1778¹⁹).

Dat de notaris er warmpjes bij zat moge blijken uit de "prijzij"²⁰ van de bij zijn overlijden (9.3.1851) te verdelen roerende goederen waarop de erfgenamen ondereen konden oproepen. Het is een treffend voorbeeld van een inboedel van de rijke burgerij op het platteland in de 19de eeuw. De inboedel werd geschat op 3.048,67 F. (waarin het zilverwerk alleen al begroot werd op 763 Fr en het gouden horloge van de notaris op 200 fr. -).

Het onroerend goed werd geraamd op 84.439 Fr en lag verspreid over meerdere dorpen²¹. Het besloeg samen een oppervlakte van 17 ha 18 a 08 ca, huis en erf op het Dorp niet meegerekend. Rijst uiteraard de vraag wat er intussen was gebeurd met de 68 kadaasterartikelen onroerend goed van vader notaris Joseph De Winter?

Uit detailplan nr 6 uit de Atlas der Buurtwegen van Denderhoutem (29 juli 1846) blijkt het ganse vroegere gebied van de Sint Adriaansbij intussen keurig verkaveld te zijn. Deze kaarten vormen nu een belangrijk historisch document dat de toestand van het landschap van rond 1840 schetst. Men wilde toen een inventarisatie maken van alle openbare wegen en van "private wegen met openbare erfdienstbaarheid". Daarnaast bevatten de documenten uitgebreide tabellen met de genummerde wegen en onder meer hun richting en afmetingen, de gangbare namen, bestemming en onderhoud.

Het abdijgebied gelegen tussen de huidige Pastorijweg, de Molenstraat vanaf het begin van de Pastorijweg tot en met het kerkhof en het Deyselbaantje is nu doormidden gesneden door een (nu nog bestaande maar gebetonneerde) voetweg. Het ganse gebied is nu verkaveld in lange repen tussen wat nu de Molenstraat is en de nieuwe voetweg. Middenin - parallel aan de voetweg - liggen 2 grote langwerpige percelen waartegen een reeks smalle percelen die doodlopen op de voetweg van "den Droak" naar "den Cleyndheysel".

Jammer genoeg vermeldt de kaart wel perceelnummers maar vonden wij geen bijhorende legger van de eigenaars. Die vinden wij wel in de Atlas Cadastral Parcellaire - P.-C. Popp - Province de Flandre Orientale - Canton de Herzele - Commune de Denderhoutem²².

Hoe werd het perceel eigendom werd van die familie? De familie Eeman was één van de oudste en rijkste Atomse families: stamvader was Gillis Eeman (°Denderhoutem ± 1500), buitenpoorter van Aalst²³ en gehuwd met Margareta Baeyens.

Wij schreven reeds eerder dat in het begin van de Franse tijd Joseph De Winter “agent municipal” was (te vergelijken met onze gemeentesecretaris) met *Judocus Eeman* als “*adjoint*”.

Judocus-Eduardus Eeman - kleinzoon van deze Judocus - huwde op 20.9.1876 Celerina De Winter – dochter van Augustus-Judocus (zoon van Felix) en Nathalia De Winter (de eerst geboren en gewettigde dochter van Charles) en achterkleindochter van Joseph De Winter.

Het gezin kreeg 11 kinderen van wie er drie reeds in de eerste maanden van hun eerste levensjaar overleden. Karel-Eduard (°1.9.1894) alias, “*Baas Sjaalen*” was de tiende in de rij. Hij huwde op 10 november 1921 met de uit Pamel afkomstige Ida-Clementine Stichelmans. Van hun 9 kinderen overleden er 2 heel jong overleden en zijn er nu nog twee in leven: Gaston van 86 jaar en zijn zus Irène van 94 jaar die verblijft in het WTC De Pastorij.

De oorspronkelijke hoeve van het Hof van Baas Sjaalen werd waarschijnlijk door zijn vader Judocus-Romanus gebouwd kort na zijn huwelijk met Celerina De Wint (20.9.1876). De laatste uitbater van de hoeve was Romain Eeman (†6.4.1994), tijdens de Tweede Wereldoorlog gedeporteerd naar Duitsland²⁴.

Zijn broer Jan-Adolf-Romain, Open VLD-politicus (†16.7.2011), maakte carrière als gemeenteraadslid, schepen en burgemeester van Denderleeuw, en als adviseur in onderwijsaangelegenheden van verschillende ministeriële kabinetten. Hij werd aanvankelijk senator voor de kieskring Aalst-Oudenaarde en eindigde zijn carrière als volksvertegenwoordiger.

De bvba Profilia uit Oosterzele kocht de hoeve en bijhorend terrein over van Willy Michiels die het had gekocht van de erfgenamen Eeman. Op 3 september 2010 diende Profilia een aanvraag in bij de gemeente voor de bouw van “De Pastorij”, een woonzorgcentrum en een reeks assistentiewoningen in het Pastorijstrèttjen

De keuze van deze locatie voor een woonzorgcentrum op het einde van een nauwe doodlopende straat deed menige wenkbrauw fronsen. Toch werd de bouwaanvraag ondanks de afwezigheid van een extra brandweg vergund door het college van burgemeester en

schepenen in zitting van 25 oktober 2010. Het zou nog tot 24 februari 2011 duren eer de deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen een stedenbouwkundige vergunning zou verlenen.

De gemeente Haaltert stak “een helpende hand” toe met de onteigening van een woning in de Molenstraat van de erfgenamen van Gustaaf De Winter en Bertha De Nul pal tegenover toen nog de apotheek Talloen/nu het advocatenkantoor Ad Verum. Er werd gekozen voor een combinatie van een nieuwe weg en extra parkeerplaatsen.

In mei 2011 werd gestart met de afbraak van de vervallen oude boerderij en afdanken en op 07 november 2011 startte de Bouwonderneming Wyckaert met de bouw van het woonzorgcentrum (69 woonegelegenheden verdeeld over 3 afdelingen) en 24 assistentiewoningen.

De initiatiefnemers van het project waren zich ten volle bewust van de moeilijke toegankelijkheid en het daarmee gepaard gaande veiligheidsrisico in geval van calamiteiten.

Ze vonden een oplossing door de aankoop van 2 percelen grenzend aan het steegje naast Café Ninove dat verbindt de Plesj met het Pastorijstrèten waar ook al een eerste gebouw van negen assistentiewoningen (sectie B 1103M, 1107P en 1107W) op o.a. het perceel van hoger genoemde Lowieken “van Parijs” – alias de Ceeskesman werd gebouwd.

In tegenstelling tot de andere RVT's in Haaltert werkt het Woonzorgcentrum De Pastorij niet als vzw maar maakt het deel uit van de Senior Living Group, een onderneming die zelf een onderdeel is van Korian, een groep actief in Frankrijk, Duitsland, Italië, Nederland en Spanje.

© Luc Pots

12 Rijksarchief te Beveren - GW4 - 1185

13 Inventaris van de minuten en repertoria van Joseph De Winter, notaris te Denderhoutem, voor de jaren 1807-1833.- RA Beveren identificatie van de toegang: BE-A0512 / NOT312

14 Dank zij de Figuratieve kaarten van onroerende goederen te Denderhoutem waarop renten ten voordele van de Sint-Adriaansabdij te Geraardsbergen worden geïnd (1790) weten wij nu ook dat het zijn initialen JDS zijn die prijken op de zijgevel van de ooit imposante herenwoning naast de kerk (nu toonzaal Begraffenissen Bael)

15 = Joannes ° 9/3/1687 † 12.5.1763 wegens : "... den ghetijdighen houderdom ende caduckelijck van lichaeme ende bij dien omdat hij als nu sieck te bedde is liggende ..."

16 Denderhoutem ∞ 26 juli 1791

17 Inventaris van de minuten en repertoria van Charles De Winter, notaris te Denderhoutem, voor de jaren 1833-1851. RA Beveren -Identificatie van de toegang: NOT313

18 Waarin nu de begrafenisondernemers Bael & Muylaert zijn gevestigd.

19 Gebouwd door erfmeier Joseph de Sadeleer. Cfr de gemetselde inscriptie in de puntgevel kant kerk JDS 1778

20 Een waardebeoordeling van roerende goederen door een prijszochter.

21 Opmerkelijk is dat er geen enkel perceel op het grondgebied van Haaltert lag.

22 U vindt deze gedetailleerde kadasterkaart makkelijk in het digitale archief (jpeg-formaat – 7 Mb) van de Koninklijke Bibliotheek van België als recordnr 000001015 – documentnr 1588324 - Province de Flandre Orientale - arrondissement de Audenarde - canton de Ninove – commune de Denderhoutem.
<https://uurl.kbr.be/1038371>

23 iemand die de burgerrechten van de stad Aalst genoot, maar buiten de muren woonde.

24 zie zijn verhaal in mijn boek ATOM '40-'45 – Denderhoutem Tussen wit, zwart en grijs – uitgave HKH 2020.

Foto's: verzameling Luc Pots

Uit ons rijkgevuld archief

Likeurstokerij Den Dender in Ede-Haaltert

Een tweetal jaren geleden verscheen in ons tijdschrift een artikel betreffende de brouwerijen en stokerijen van Groot-Haaltert. Dank zij informatie van Eddy De Nijs (Nieuwerkerken) en Paul De Vuyst (HK Erpe-Mere) kunnen wij het volgende vermelden.

Op de grens van Haaltert en Nieuwerkerken, in de Bergstraat bevond zich de likeurstokerij 'Den Dender'. De woning waar de firma gevestigd was, deed eerder dienst als kantuitgeverij en staat er nog steeds, zij het zeer gehavend. Op de gevel kon men lezen: 'Dentelles Van Liedekerke'. De eigenaar Robert Van Liedekerke, was de broer van Cyriel, gekend wijn- en likeurhandelaar in de Stationsstraat te Haaltert.

Het bedrijf had een zeker volume vermits er enkele personen in vast dienstverband waren en er paard en kar gebruikt werden voor de bedeling van de likeuren.

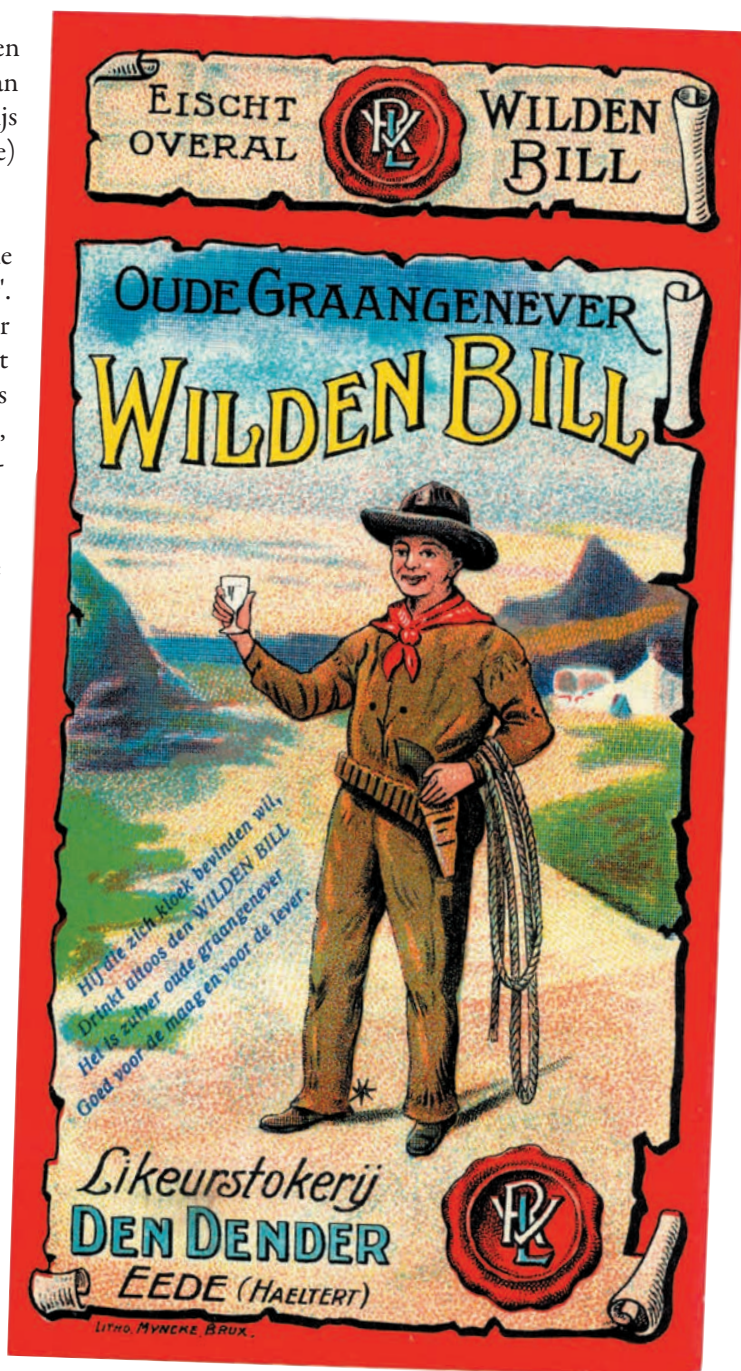
Ons werd de volgende anekdote meegedeeld: 'het kwam meermaals voor dat het tweetal verantwoordelijk voor de bedeling hun eigen product zodanig hadden geconsumeerd, dat ze op het einde van hun ronde in zo'n benevelde toestand waren, dat het voorgespannen paard zonder hun hulp huiswaarts keerde.'

Enkele flesetiketten van de geproduceerde jenever- en wijnvariëteiten:

- Pruimen op muskaatwijn
- Rozijnen op muskaatwijn
- Oude graanjenever 'Wilden Bill'
- Joske's oude klare
- Oude graanjenever 'Le Lion d'Or'

De oude graanjenever 'Wilden Bill' werd rijmend gepromoot:

- 'Hij die zich kloek bevinden wil
- Drinkt altoos den Wilden Bill
- Het is zuiver oude
- Goed voor de maag en voor de lever'.

John Scheerlinck

NB: sinds enige tijd zijn wij in het bezit van een jeneverglasje met inschrift: 'Buffalo genever-Haaltert'. Zou dit eveneens een product 'Den Dender' zijn?

Uit: Mededelingen 1999 nr. 1 pag 12

1970 - Haaltert-Feestviering 20 jaar KWB

1- Gaston Van den Neucker, 2- ...., 3- ...., 4- Marcel De Smet, 5- Frans Gerardi, 6- Willy De Priel, 7- Frans De Loose, 8- ...., 9- ...., 10- Roger De Backer,
 11- Roger D'Hooghe, 12- Maurice Van Houck, 13- Jules De Meyer, 14- Maurice Haesaert, 15- Gustaaf Paridaens, 16- Bavo Pardaens, 17- ....
 18- Frans Schouppe, 19- Cyrille Van den Stock, 20- Constant Van den Stock, 21- Ernest Beerens, 22- ...., 23- Marcel Van Cauwenbergh, 24- ... De Neve,
 25- Jozef De Meerleer, 26- Victor Van den Driessche, 27- Paul D'Haeseleer, 28- Henry Wellemans, 29- Philemon Braeckman, 30- ....
 31- Jozef Van den Eynde, 32- Gerard Basten, 33- Louis Bael, 34- Marcel Gees, 35- Cyriel De Meyer, 36- Aimée Van Gijseghem, 37- ...., 38- Louis Gosseye, 39- ... Van den Brenpt.

(verzameling Nicole Roelandt)

Mijn jeugd in Heldergerm, een halve eeuw geleden

De krant die mijn ouders lezen was 'Dagblad Het Volk'. Mij interesseerde daarin vooral het tekenverhaal 'De avonturen van Nero' en de aflevering van 'Het Kapoentje' dat op zaterdag de jeugd moest vermaken.

Op zekere dag kregen wij thuis een pakje met een boek erin: 'De Leeuw van Vlaanderen'. Mijn vader had een kaartje ingestuurd en een abonnement genomen op de 'De Wereld In' reeks van de Reinaert-uitgeverij. Niemand bij ons las thuis boeken - in een huis van stiel was daar geen tijd voor. Enkel ik zou dit kunnen. Tot nu toe had ik vooral stripverhalen gelezen: Suske en Wiske. ('De Knokkersburch' had ik bij mijn tante uit de krant geknipt en ingekleefd in een staalboek van stoffen!), Bert Bibber en Piet Pienter, twee vrolijke speurders, Sjors en Zjimmie, Erik de Noorman met meer tekst dan tekening en dus niet erg aantrekkelijk, Kuifje van de beter gegoede kinderen van het dorp (duur!), Robbedoes, de avonturen van Chick Bill de cowboy en van Corentin, o.a. Bij de Roodhuiden.

In de plaatselijke bibliotheek van de pastoor had ik ook kennis gemaakt met 'leesboeken' van Arendsoog, Pim Pandoer, Karl May en Jules Verne. Deze laatste sprak me niet erg aan en was dikwijls onbegrijpelijk en moeilijk.

Nu had ik een boek voor mezelf en ik zat al gauw met rode oortjes bij de kachel, op zaterdagavond, tussen de radioprogramma's 'De peperbus' en 'Jan Albert Goris'. In 1957 verscheen ook 'De Witte' van Ernest Claes in de Reinaertreeks, die mocht ik echter nog niet lezen want hij had een zedelijke kwotering IV-V gekregen, dit wou zeggen, voor rijpere lezers! De naaktscènes die er in beschreven werden tartten inderdaad elke verbeelding: de Witte die naakt zwom in de Nete! Ik las dan maar de boeken uit 'De Wereld In' reeks, de reeks 'waarmee je je kinderen een sleutel reikt naar de wereld toe'. Dit was ook de reden waarom papa had ingetekend: zijn zoon zou het daardoor verder schoppen dan hijzelf.

Vooral de Reinaert Juniors interesseerden mij. Maar na de lectuur van 'De verkeerde moordenaar', een speurdersroman van een zekere G.H. Homburg, zou ik nooit nog iets anders willen worden dan 'detective'. Ik kocht alle mogelijke boekjes over de FBI, Scotland Yard en Interpol en in de Maraboutreeks alle technische werkjes over

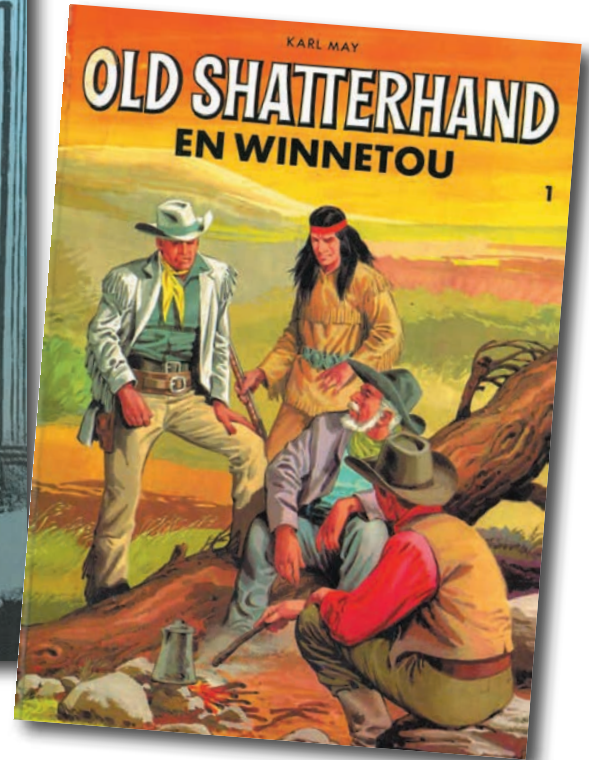
vingerafdrukken ('in een drogisterij haal je fenolftaleïnepoeder en klaar is kees'), spionage en contraspionage. In de Reinaertreeks las ik uiteraard alle detectives die er verschenen.

In die tijd had Paul Jacobs - hij was ook van bij ons en zat in het college - alle boeken van 'Jongens en Wetenschap' verslonden. Dit waren dikke boeken met harde kaft die op bevattelijke wijze de geheimen van de natuur- en scheikunde aan jongens verduidelijkten. Later is hij doctor in de scheikunde geworden, maar ikzelf ben nooit in de voetsporen van Sherlock Holmes getreden, mijn vader zei dat daar geen toekomst in zat. Stiekem bleef ik wel detectives kopen en lezen. Ik ontdekte toen de Prismareeks. Met de overschot van mijn schoolgeld stond ik de zaterdag voor een verpletterende keuze: ofwel in het station in Ronse een Prisma kopen, ofwel bij het overstappen in Zottegem een pak frieten. Een boek was natuurlijk blijvend. Zo werd ik verliefd op speurdersverhalen van de Engelse schrijfster Dorothy Sayers en kocht ik titels als 'Lord Peter schouwt het lijk', 'Het hoofd in de strop', 'Dood op de ijzeren trap' en 'Zwaar vergif'. Prachtige verhalen, dreigend, geheimzinnig en niet gespeend van humor. De hoofdrol werd gespeeld door de klassiek geworden Lord Peter, een amateur zonder tics, ijdelheden of assistent- de uiterst beschaafde, niets omhanden hebbende jonge Engelse edelman die meestal toevallig geconfronteerd wordt met de misdaad en deze op subtiële wijze weet te ontsluiten...

Ik was kind alleen en het boek was mijn trouwste vriend. Boeken zeiden nooit 'ja, om 3 uur kom ik voetballen' als het niet waar was. Ze beloofden niets maar waren er altijd. Alleen thuis zijn is een voordeel maar als je jong bent geen pretje. Ook niet als je ouder wordt. Gelukkig zijn er de boeken. En de dromen. Ooit zou ik worden zoals Lord Peter, die het lijk schouwde en de dader herkende aan het stof op de schoorsteenmantel.

Op zekere dag werd een houten zwaard ontvreemd uit ons clubhuis, de schuur achter

de herberg 'In de Gouden Koterhaak'. Wie anders dan ik zou dit raadsel ophelderen?

Ik paste de nimmer falende techniek toe van de eliminatie. Wie waren in de schuur aanwezig en hadden de locatie niet verlaten tijdens de bestorming van de burcht uit de Leeuw van Vlaanderen? Elie, Hugo van Dikke Jef, Ludwig, André Jacobs en de edele hofdames Frieda, Myriam en Odetteken.

Slechts één individu was een ogenblik uit ons vizier verdwenen: de jongen uit de stad die op vakantie was, Etjenneken. Hij was de dader. Prompt gingen wij tot de arrestatie over en werd hem de toegang tot onze contreien ontzegd. Hij barste in tranen uit en zijn gezicht werd nog roder dan het geweest was. 'Beken je?' - 'Ja, als het echt moet' snikte hij. Hij zuchtte. Iedereen prees mijn scherpzinnigheid.

Het Boonhof - Boonhofberg

's Anderendaags deden wij de Slag der Gulden Sporen nog eens over, er waren onregelmatigheden gebeurd en het recht moest zegevieren. Na een uur de vijand intens afgewacht te hebben van op onze uitkijktoren begon Odetteken plots te krijsen. 'Ze steken mij, ze steken mij.' Wij kalmeerden haar en onderzochten het terrein. Ze had het stro zodanig doorwoeld dat zij op zeker ogenblik een vreemd voorwerp had gevoeld dat haar ingewanden leek te doorboren, het houten zwaard van Etjenneken. Nu was het mijn beurt om te blozen. Etjenneken werd met hetzelfde zwaard tot ridder geslagen in de orde van De Koterhaak. Lord Peter ging af als een gieter.

In de laaggelegen weiden bij de Molenbeek vertolkten wij de avonturen van Winnetou en Old Shatterhand. Daar was een wilgenbosje - Pee Schuit sneed de jonge twijgjes af en legde ze in de beek te weken om er stoelzittingen van te weven. Hier hadden wij een uitstekende uitkijkpost voor vijandelijke Indianen of blanken.

Honderd meter daarvandaan lag de Boonhof, een heuvel waar vroeger een boerderij gestaan had en van waaruit een onderaardse gang liep recht onder de beek naar het kerkhof van Aaigem. Dit was het fort waar zich verschrikkelijke gevechten afspeelden tussen goeden en slechten, gendarmes en dieven, cowboys en roodhuiden, Leliaards en Klauwaards. Kartonnen schilden (deksels van tonnetjes waspoeder), pijlkokers (van rollen behangpapier), bogen uit wilgentakken en revolvers uit hout vormden het wapenarsenaal. Onze uniformen bestonden uit schaamschorten boven de korte broek, kippenpluimen in het haar en brede zwarte elastieken rond de lenden waartussen wij onze dodelijke wapens droegen zolang wij met de handen boven de ogen de horizon aftuurden. Wie een zus had bewees dit door de lipstick op armen, benen en in het gezicht. Wij snoven de geur op van prairiegras, hoorden de roep van de vogels en elanden in de moerassen van Canada, het brandend aardappelkruid zond rooksignalen uit over de vlakke en het gerommel van de waspoedertrommels riep ons naar de eeuwige jachtvelden.

Sommigen waagden het erop in de beek te zwemmen, in de 'put' was het wel vijf meter diep, hier kwamen de koeien hun dorst lessen, ze leken wel bizons. Er waren nog geen kinderen van bij ons in verdronken, wel van Woubrechtgem. De onderbroeken van de zwemmers hingen tot op hun knieën als ze uit het water kwamen en zaten vol gele vlekken. Mijn moeder heeft nooit geweten dat ik in de nabijheid van het water geweest was, het was er te gevaarlijk.

De enige bandieten of Leliaards die wij ontmoetten was de veldwachter die op zijn tochtjes door de velden ons gehuil hoorde of een boer die toevallig langs de weide kwam en een bos indianenveren opmerkte die er niet thuis hoorde. 'Ik zal 't aan uw vader zeggen' zei de boer en wij lopen. Heeft die

boer ons vader nooit gezien of de dreigementen vergeten, nooit werd één van ons berispt. Zelfs voor voetballen, waarbij toch massa's gezond gras plat getrapt werden, kreeg niemand ooit een barbaarse boer over de vloer. Maar ontelbaar waren de keren, dat wij op de vlucht moesten slaan...

Het meest indrukwekkend waren de gendarmes. Ooit reden zij te paard door de velden en passeerden op amper 50 meter van ons terwijl wij aan het voetballen waren.

De kleinste bengels die aan de rand van het veld in de modder van de Waal met de dikkopjes in het kroos aan het spelen waren of bloemen plukten, pinksterbloemen, boterbloemen, dotterbloemen en pisbloemen, moesten plots met grotere broer naar huis om eten te krijgen of om huiswerk te maken.

Meestal was het slecht weer in de vakantie. En na vervelende regendagen waren wij blij terug naar 't college te mogen. Blij en triest tezelfdertijd. Want daar wachtten ons weer de slaapzalen met de holle geluiden van de nacht, de galmende kapel met de hoge glasramen, de kou op de speelplaats, de blauwgroene schuimaardappelen, de harde ballen gehakt, de sleutels van de surveillant op de kneukels, de lange weekendstudies, de wandelingen met den Boedha rondom Ronse, de klas en de uren bij de meester, de rosbief en de pilchards in tomatensaus. De lange donkere winter, de beregende speelplaats, het gezoem van de weefgetouwen in de fabriek naast de school. Het gewemel van de schriften in de studie, de proestende kwajongens. Het gepeste slachtoffer, de wierook. De tranen. De Franse liedjes bij Michelientje. C'etait Anne de Bretagne duchesse en sabots...Het toneel op het einde van het schooljaar. 'Kabouters in de stad'. Het afbreken van de oude middenbeuk. Het bouwen van de nieuwe blok. De verre jaren 60.

Tony

Op een 100-tal meter afstand van de Aaigemstraat ligt in een drassig weiland de zogenaamde Boonhofberg. Het is een heuvel die begroeid is met bomen en struiken, 25 meter diameter en ongeveer 3 meter hoog. Vermoedelijk was er ook een ringwal omheen. Door een aantal proefboringen werd vastgesteld dat de heuvel samengesteld is uit grond van andere locatie (zie Mededelingen HK Haaltert, De Troyer R., jg. 1993, nr. 4).

Rode loop of rotte corsen in Haaltert - 1781

Met rode loop of rotte corsen werd buiktyphus bedoeld. Het is een ernstige besmettelijke ziekte die hoge koorts en bewustzijnsverschijnselen en aanhoudende diaree veroorzaakt, soms gepaard gaande met huiduitslag. De besmetting vindt meestal plaats door indirect contact met de ontlasting van een besmet persoon en/of via drinkwater of rauwe groenten. De incubatietijd varieert van 10 tot 25 dagen.

Het is dus niet verwonderlijk dat de overheid reeds bij het eerste vermoeden van besmetting het verloop van de ziekte nauwkeurig volgde om zo snel mogelijk adequate maatregelen te kunnen treffen.

In het najaar van 1781 ontving de meier van onze gemeente een schrijven van de hogere overheid waarin hij aangemaand werd de eventuele slachtoffers van besmetting te melden.

Op 30 oktober schreef griffier Vereertbruggen namens "de aldergrootmoedigste ende onderdaenigste dienaeren, meyer borgemeester ende schepenen der prochien ende heerlijkheden van Haaltert ende Kerkken" dat 'Dominicus Pieters, zone Jan, oud 17 a 18 jaeren, woonende ten huysse van zijnen stiefvader Frans Nelis binnen dese prochie van Haaltert in het canton genaemt Mussenzele naer vijf daegen besmet geweest te zijn met de rooden buykloop, gisteren omtrent den 10 uren daer is comen te overleyden, zoo ook blijkt bij de attestatie vanden heere coadjutor (onderpastoor) deser prochie hier nevens gevoegd.

Mitsgaders dat Emanuel Pieters, filius Jan, oud omtrent de 10 jaeren, broeder van Dominicus Pieters, den welken op den 29 deser door den rooden buykloop is overleden van over 2 a dry daegen met den rooden buykloop is besmet, liggende ten huysse van zijnen stiefvader Frans Nelis binnen de voorseyde Haaltert op canton genaemt het Mussenzele, den welken desen morgent vroeg de H.olie vanden heere coadjutor deser prochie heeft ontfangen, die ons liet zelve heeft verclaert. Het canton Mussenzele is gelegen omtrent een quartier vers van kerke van Haaltert int zuyden."

De ongelukkige Emanuel Pieters bezweek aan de ziekte want op 10 november schreef de meyer: "den heere coadjutor verclaert dat Emanuel Pieters, zondag lestleden smorgens door den rooden buykloop besmet, is overleden ten huysse van sijne stiefvader Frans Nelis."

De familie werd zwaar getroffen want ook Frans Nelis (35 jaar), en zijn vrouw de 40-jarige Adriana Petronella Lievens, overleefden de ziekte niet. Hun dochter Anne Lievens (20 jaar) werd door de ziekte besmet maar herstelde (... met deselve siekte sijn besmet geweest, die daer van alsnu bij naer teenemael zijn erstelt...).

Juri Pieters (+ 17/07/1775) eerste echtgenoot van Adriana Petronella Lievens (+ 22/10/1784) hadden buiten Anna, Dominicus en Emanuel nog vier kinderen die niet besmet werden, wellicht verbleven zij niet bij hun stiefvader.

In dezelfde briefwisseling werd melding gemaakt "...dat t'onzer kennisse gekomen is dat svoornoemden vader innen dese prochie van Haaltert omtrent de plaetse op het kanton genaemt het haegelcruys van over vier a vijf dagen besmet is met den rooden loop, den welcke nog bijtnen huys gaet en staet." Deze jongeling had echter meer geluk, hij genas en huwde later met Theresia Bruget uit Lantscouter op 19 februari 1801.

Willy De Loose en John Scheerlinck

---

*SAA, Archief Land von Aalst, nr 1199
Uit: Mededelingen 2000 nr.3 pag. 16*

Bekende Haaltenaren in de kijker

Alice De Smaels – Skelle Alice –, eerste vrouwelijk gemeenteraadslid van Haaltert

Een socialistisch boegbeeld te Haaltert, bestuurslid van verschillende socialistische organisaties en medestichtster van de Rijks Middelbare School. Alice werd geboren op de Keiberg in Haaltert op 1 november 1903. Zij was de elfde van 14 kinderen van Jean-Baptiste De Smaels, een wever-dagloner en van Stefanie De Caesemaeker, een kantwerkster.

Zij huwde op 8 februari 1922 met Cyriel Roelandt, geboren op 18 augustus 1895 te Haaltert, overleden op 14 september 1974 te Aalst. Cyriel was Oudstrijder-Vuurkruiser 1914-1918.

Het gezin ging op de Kattestraat wonen, waar de familie Roelandt een herberg had, “Bij Skellekes”. Alice zal hieraan haar latere roepnaam “Skelle Alice” overhouden.

De familie Roelandt stond mee aan de wieg van de socialistische beweging in Haaltert.

Na WO I kwam er immers, onder druk van de socialisten, eindelijk het algemeen enkelvoudig stemrecht (weliswaar alleen voor mannen). Ook in Haaltert ontstond er een propagandacub voor aansluiting bij de socialistische beweging. Oorspronkelijk was het lokaal gevestigd in Ede, bij Victor De Rijck (de “Zwakken”). De socialisten namen in Haaltert en Kerksken de verdediging op van de rechten van de vele kantwerk(st)ers in de gemeente. Meer en meer arbeiders slooten zich aan bij het syndicaat van de socialisten ondanks het

gepreek van de pastoors tegen de ‘goddeloze’ gazetten ‘Vooruit’ en “Recht en Vrijheid”. Ook de affiches van de katholieke partij lieten trouwens niets aan de verbeelding over.

Midden de jaren twintig verplaatste het centrum van de rode beweging zich naar de Kattestraat, meer bepaald naar het café “Bij Skellekes”. Wekelijks stonden de propagandisten, waarbij Alice en haar man, aan de kerk om na de mis de mensen toe te spreken. Maar toen in 1926 gepoogd werd om een socialistische lijst te maken voor de gemeenteraadsverkiezingen, vond men niet genoeg kandidaten die toen reeds de moed hadden om openbaar voor hun overtuiging uit te komen. Het aantal leden van het syndicaat en de ziekenbond bleef groeien dankzij het propagandawerk van Alice. De priesters in Haaltert gingen daardoor van huis tot huis om mensen die aangesloten waren bij de socialistische organisaties te overtuigen om terug te keren naar de katholieke schapestal, hen bedreigend met eeuwig branden in de hel.

Veel succes had dit niet want in 1934 werd het partijblad “Voor Allen” al in 134 Haaltertse gezinnen gelezen.

1932: de eerste socialistische verkozene in Haaltert

In 1932 dienden de socialisten voor het eerst een lijst in voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het was toen in het conservatieve Vlaanderen – en zeker in Haaltert – vrijwel ondenk-

baar dat een vrouw zich kandidaat zou stellen voor de verkiezingen; de man van Alice kwam dus op de lijst, op de tweede plaats na Alfons Vandermeulen. Cyriel behaalde de meeste stemmen op de lijst (181), maar doordat de arbeiders vooral lijststemmen uitbrachten gingen de kopstemmen naar de eerste kandidaat op de lijst, Alfons Vandermeulen. Die verhuisde het jaar nadien naar Brussel, zodat Cyriel in 1933 gemeenteraadslid werd.

Het waren fiere propagandisten die in 1936 poseerden voor de fotograaf. Zittend vlnr: Omer Limpens, Remi Van der Gucht, Cyriel Roelandt (echtbg. Alice) en Jozef De Kegel. Staande: Gustaaf Renneboogh, Frans De Caesemaeker, François Vijverman en Gustaaf Elskens.

Onder impuls van de socialistische beweging werd in Haaltert in 1937 een officiële dienst voor geneeskundige raadpleging van zuigelingen geïnstalleerd.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1938 stond Cyriel opnieuw tweede op de lijst na Gustaaf Elskens (Staaften den Boj = bode van de ziekenbond), die dankzij de kopstemmen zetelde.

De gemeenteraadsverkiezingen van 24 november 1946: de eerste vrouwelijke kandidate op een lijst en... 't was een socialiste.

In een grimmige sfeer werden er voor het eerst na de oorlog gemeenteraadsverkiezingen georganiseerd. Voor de socialistische beweging was er het verheugende nieuws dat bij deze verkiezingen voor het eerst in de geschiedenis een vrouw op de lijst stond. Inderdaad, Alice, die aan een niet

aflatend dienstbetoon deed voor de arbeiders uit de streek, stond als lijstduwster op de (onvolledige) lijst van de BSP en behaalde een monsterscore van liefst 186 naamstemmen. Door het systeem van de kopstemmen kon ze niet zelf zetelen. Het waren de eerste twee op de lijst, Van der Meulen en Van Damme, die de twee socialistische zetels bezetten in de nieuwe gemeenteraad. Het mocht een echt succes genoemd worden en op enkele stemmen na waren er drie zetels geweest.

Dit was des te markanter omdat opnieuw pastoor Buckens zijn invloed had aangewend om tegen de socialisten te stemmen.

De gementeraadsverkiezingen van 12 oktober 1952: de eerste vrouwelijke verkozene van Haaltert is... een socialiste.

De partij had duidelijk ingezien dat Alice een echt stemmenkanon was; in 1952 kreeg ze dan ook de tweede plaats op de lijst achter Vandermeulen en met succes.

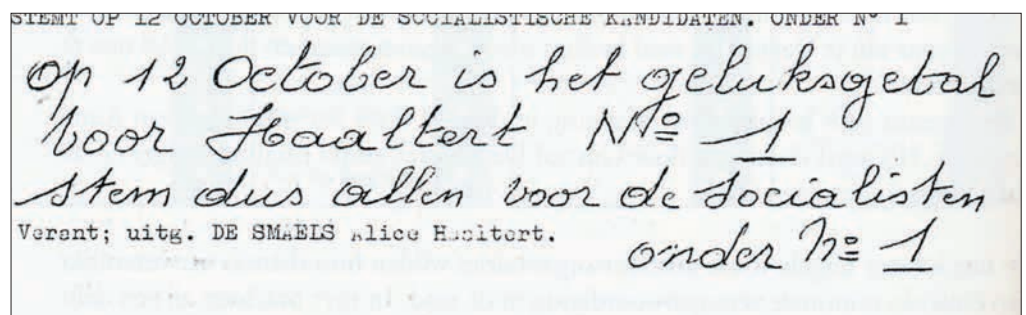
De socialisten trokken onder lijst nr. 1 naar de kiezer met deze acht kandidaten: Alfons Vandermeulen (op rust gesteld seingever), Alice De Smaels (huishoudster), Frans De Caesemaeker (staatsbediende), Louis Van Impe, (metersdiender), Louis Steeman (linoleumlegger), Benoit Meert (metser), Felix Vijverman (textielbewerker), Cyriel De Smaels (metser) en Victor De Caesemaeker (fabriekswerker).

Alice haalde een fenomenaal aantal voorkeursstemmen (259) en kon als eerste vrouw in de gemeenteraad zetelen.

Zij ijverde vooral voor een beter wegennet en voor beter sanitaire voorzieningen door aansluiting van straten op het waterleidingnet.

12 oktober 1958: opnieuw verkozen

In 1958 vroeg zij opnieuw het vertrouwen van de kiezer. Met een eenvoudig pamflet stelde Alice haar partij opnieuw voor aan de Haaltenaren. Zij beloofde te ijveren "voor een schonere gemeente, betere wegen, grotere uitbreiding van het

elektriciteitsnet en verbetering en aanpassing van het onderwijs aan de huidige noden”.

Het resultaat was positief: ze verhoogde haar stemmenaantal tot 296 en werd opnieuw (als enige) verkozen voor de BSP.

De realisatie van een levensdroom: een Rijksschool in Haaltert

In deze periode zal Alice als een leeuw vechten om haar levenswerk te realiseren. Vanuit niet-katholieke hoek beseftte men hoe langer hoe meer de noodzaak van officieel en neutraal onderwijs in de gemeente. Ondanks zware tegenwerkingen slaagden Alice en haar man erin om samen met al die andere pioniers vanuit Brussel te bekomen dat er percelen werden voorbehouden in de Kattestraat voor het bouwen van een Rijksschool.

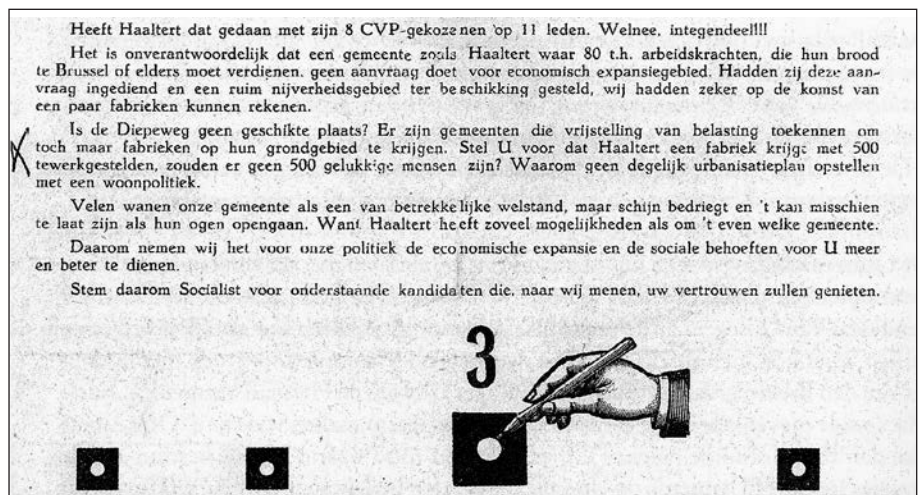
En haar droom werd realiteit: in 1959 opende de Rijkslagere School haar deuren. Maar, de tegenkanting was groot en Alice diende in de gemeenteraad met klem te protesteren omdat de pastoor vanop de predikstoel had verkondigd, dat er geen godsdienstlessen werden gegeven en dat er geen ophaaldienst voor kinderen zou zijn.

Het toppunt was, toen de verantwoordelijke schepen op de vraag van Alice, waarom er in de rijksschool geen formulieren werden uitgedeeld voor inenting tegen de kroep, parmantig antwoordde dat hij “geen weet had van het bestaan van een Rijksschool in Haaltert”.

Door deze tegenwerkingen viel de rekrutering van leerlingen in de beginjaren fel tegen. Door de inzet van Alice werd de school gered. Dankzij haar onafgebroken huisbezoeken kon zij vele ouders ervan overtuigen dat er op de Kattestraat wel degelijk kwaliteitsonderwijs werd gegeven. Uiteindelijk bloeide de school zo sterk dat er in 1962 zelfs een Lagere Middelbare afdeling kon opgericht worden. Wanneer het Officieel Neutraal Onderwijs thans zijn plaats heeft in Haaltert, dan is dit vrijwel te danken aan één persoon: Alice de Smaels.

1964: opnieuw verkozen dankzij... haar spijkskaart

Alice was bij de verkiezingen van 1964 (11 oktober) opnieuw lijstduwster en stuurde haar kiezers een... spijkskaart met zes gangen (voorstellen) die de mensen moest goesting doen krijgen om voor haar te stemmen.

In haar pamflet verwoordde zij vooruitstrevende ideeën, zijnde een industriezone in de Diepeweg!

Ze stuurde ook nog een foto met aan haar hand haar “trouwe fiets” waarmee ze voortdurend naar Aalst reed om voor haar kiezers aan dienstbetoon te doen.

Zij werd opnieuw, als enige BSP-er, verkozen met 334 stemmen.

1970: een laatste keer kandidaat, een laatste keer verkozen

In 1970 (verkiezingen van 11 oktober) dongen er slechts twee lijsten naar de gunst van de kiezer: de CVP en de verenigde oppositie, die onder de naam ‘Democraten 70’ probeerden de CVP-meerderheid te breken.

Alice fungeerde opnieuw als lijstduwster en stelde haar ‘dienstvaardigheid en ondervinding’ ten dienste van de kiezer.

Ze werd hiervoor beloond met een zetel in de gemeenteraad. Bij het begin van haar laatste mandaat draaide zij, samen met de PVV-er Van Cromphout, uittredend burgemeester Van der Burght nog een ferme loer door mee de voordracht tot burgemeester van zijn concurrent Georges Deleenheer te steunen, waardoor zij wraak kon nemen op de tegenkanting die ze steeds van Van der Burght gekregen had bij het ijveren voor het officieel onderwijs.

In 1976 gaf Alice de fakkel over aan de jeugd, maar zij bleef trouw de partijvergaderingen en festiviteiten bijwonen.

Op de zaterdag van de plaatselijke kermis 1977 viel haar samen met enkele trouwe militanten een schitterende hulde te beurt in het nieuwe lokaal “Olympia” in Ede.

De gehuldigden samen met onze mandatarissen en het partijbestuur van Haaltert.

Zittend, vlnr: Alfons De Saedeleer (oudste lid van de BSP-afdeling, 92 j), Cyriel de Schrijver, Alice, Albert Van Nieuwenborgh, Germaine Van Nieuwenborgh (oud voorzitter SVV).

Staande: Marcel Baetens (secretaris CSC), Freddy Van den Bossche (federaal secretaris), Willy Vernimmen (senator), Rik Andries (ondervoorzitter OCMW), Robert De Leu (schepen), Jean Van Oudenhove (lokaalhouder), Paul van der Niepen (volksvertegenwoordiger), Urbain Van den Bossche (voorzitter BSP Haaltert), Frans De Caesmaecker (oud-voorzitter BSP), Arthur Steeman (voorzitter CSC), Louis Van Impe, ?, Theophiel Van Leuven.

Na haar overlijden op 28 april 1981 waren tal van prominenten aanwezig op de uitvaart en werden er lijkredes gehouden door burgemeester Georges Deleenheer en volksvertegenwoordiger Paul Van der Niepen. Bovendien werd er bijna een volledige pagina aan haar 'In memoriam' gewijd in het

partijweekblad "Voor Allen". Dit alles om de verdiensten van deze "grote dame" te onderstrepen.

Marcel Baetens

Bronnen:

- De Loose W., 'Haaltert van 1830 tot 1976, Bijdrage tot de geschiedenis van het politieke en sociale leven', Heemkundige Kring Haaltert, 1995
- De Loose W., 'Mijne groeten uit Haaltert', Heemkundige Kring Haaltert, 2000
- Socialistisch Archief (ABSAM), Gent
- Archief KADOC, Leuven
- Archief van de weekbladen "Recht en Vrijheid" en "Voor Allen"
- Archief dagblad "Vooruit"
- SAA, krantenarchief

Aardappelveld verwoest in Ede

Op 8 juni 1874 werd een gedeelte van de aardappelteelt van Jan-Baptiste Raes in Ede (Haaltert) verwoest. Onze beleidsmensen stelden een omslachtig verslag op van het voorval, in de hoop de dader(s) te vatten. Ter illustratie enkele opgetekende teksten van deze gebeurtenis, dit vooral om aan te tonen op welke wijze er gewerkt werd ruim 100 jaar geleden.

Het verslag telt vijf geschreven pagina's en vier beambten begaven zich ter plaatse!

Het perceel van 24 aren groot lag op het Groot Kouterveld en was eigendom van Karel Lodewijk Van Landuyt die het verhuurde aan Jan-Baptiste Raes. Een 12-tal aren van reeds aangekulte aardappelen *"werden door kwaad inzicht en 's menschenhand uitgetrokken en verwoest geweest"*.

Schepen Egidius Van den Berghe, gemachtigd politiebeambte, gemeentesecretaris Frans Reynaert, veldwachter Judocus Baeten en tijdelijken toegevoegden veldwachter Lininus Redant verhoorden een aantal herbergbezoekers in het café Frans De Smet - Virginia Adriaens in Ede die een 700-tal meters verwijderd was van het bewuste veld.

Voordien hadden zij reeds geconstateerd dat de dader(s) *"alhoewel de tegenwoordige groote droogte en hoedanigheid van den grond geen voetstappen kon naspeuren, zij henengegaan zijn in de richting van de Kouterbaan Wijpenstalstraat, en bij hun vertrek een punthoekje van gemeld perceel waar zich omtrent veertig struiken aardappelen bevonden hebben vernietigd."*

Herbergier Frans De Smet verklaarde dat zondagavond om 19 uur Frans De Bolle, landbouwer van Keiberg en dat 10 min. later ook zijn schoonzoon Casimus Ruysinck, 22 jaar en wever binnenkwamen. Deze laatste *"voor een noodwendigheid buiten gegaan zijnde"* kwam terug binnen met de 48-jarige landbouwer Augustinus De Schutter van Ede. In de herberg waren nog aanwezig de 16-jarige Leander De Bolle, zijn vader Frans, vergezeld van Charles Ottoy, dienstknecht, Jan-Baptiste en Karel Rasschaerd en de 32-jarige Domien Pro-vost allen uit Ede.

Frans De Bolle verklaarde aan de schepen dat hij moeilijkheden had met zijn dochter Victorina en dat hij ze had weggestuurd *"omredenen van betrekkingen die zij aanhoudt met eenen jongeling van Erpe, tegen zijnen wil."* Dochter lief huisde in de herberg bij Jan-Baptiste Raes. Zoon Leander werd naar Raes gestuurd om Victorina tot beter inzicht te brengen maar hij kwam zonder resultaat terug naar de herberg waar-

op De Bolle in *"woede en gramschap ingenomen zegde: geef mij ne stok of ne klippel, ik zal bij Tist Raes 't kot gaan in stukken slaan"*.

De aanwezigen konden hem niet bedaren en een weinig later verlieten vader en zoon De Bolle samen met De Schutter en Ruysinck de herberg.

Alle getuigen werden apart verhoord en verklaarden hetzelfde scenario.

De gemeenteambtenaren begaven zich vervolgens naar de Keiberg bij Frans De Bolle voor een verhoor. Deze antwoordde op spottende toon: *"...niet te stelen en dat de patatten gestolen zijn in slechten tijd goddomme en daarbij, Raes is een goeden boer, hij heeft twee koeien en is daarmee niet geruïneerd. En ik was zat."*

Met deze verklaringen waren onze speurders geen sikkepit wijzer. Over het latere verloop van deze 'aardappelaffaire' ontdekten wij geen gegevens.

Willy De Loose

RAB: Haaltert Modern

Uit: Mededelingen 1998 nr. 3 pag 4

Situering van de bronnen te Haaltert

Als wij de topografische kaart bekijken, lijkt dat er zoveel bronnen te zijn.

Een 'bron of een veld'.

Zo kennen we de bronnen op de kaart en een topografische kaart een topografische kaart met plaatsnamen kunnen we de bronnen vinden.

* Heilige Laurens

A. De 'Ziekemansborre' vinden we terug in de Ziekhuizen aan de Wijngaardweg. Het toponiem daar heet 'Borremeersch', 'meers gelegen inden Borremeersch' en 'Sieckhuys meerschen genaamd den Borremeersch'.

B. De 'Boterborre' vinden we terug aan het Hof ten Haas of 't Hof Stoys in Brantegem. 'Meers gelegen ter Clissen genaamd de Boterborre, noort de straete ende suyt het Schelfveld, ook Waterborre genaamd'.

In de kelder van het woonhuis van het hof, is er een dubbele bodem aanwezig. Door de tussenruimte vloeit er steeds water. Vroeger werden hierin de melkkannen gezet, om ze af te koelen.

C. Een weinig verder is er de 'Teunensborre' in Brantegem, 'up t'Schelfveld genaamd 'Teunensborre', lants int

Coppensvelt alsnu genaamd de Tenensborre, west de straete. Op den Teunensborre, oost het hofstaey's.

Nog in die omgeving is de 'Schoenensborre' gelocaliseerd. 'Lants binnen Haeltert opt Coppensvelt genaamd de 'Schoenensborre', oost ghelant de hoef, west de Schelfveltstrate'.

D. Een laatste bron is de 'Lindeborre'. 'Jan Meganck op zijn stede noort aan de Lindeborre, geseyt de royte'.

E. De benaming 'Borneweg' in de Bruulkouter wijst op de ligging van een bron aldaar. 'Op een veldeken genaamd het Hoflant, daer den bornewegh innen licht'. Het is dezelfde benaming als 'Hutsepotweg', gelegen net achter het rusthuis Sint-Jozef aan de Bruulstraat en Pluimstraat.

F. De 'Eckborre' ligt aan de Kattestraat aan het Kakeyt (idem als 'Kakenborre').

Romeinse munt gevonden te Kerksken

Bij het bouwen van zijn woning in 1948 op Terlicht, vond Urbain Van Buggenhout een merkwaardig muntstuk.

Bij verder onderzoek, kon men met zekerheid zeggen, dat het hier ging om een As (bronzen of koperen munt) geslagen voor Faustina Minor de vrouw van Marcus Aurelius. Het huwelijk vond plaats in 145 AD. Faustina stierf in 176 na Christus. Dat de munt op Terlicht is gevonden (net voorbij De Radar) is niet verwonderlijk, niet ver daar vandaan werden ook resten van een Romeinse woonst ontdekt (1).

De site ligt op een hoogte en aan een belangrijke weg. Op de voorzijde zien we Faustina naar rechts kijkend (typisch met haar dotje) en er rond de vermelding DIVAE FAU -STINA PIA

Op de achterzijde zien we een MAANSIKKEL met 7 STERREN errond.

Marc Stalpaert

Bronnen:

- 1- Roger De Troyer in *Med. HK Haaltert*, 1989, nr. 2, pag. 1
- Ursula Kampmann, *Die Münzen der römischen Kaiserzeit*. Uitg. Battenberg

G. Een 'Laarborre' vinden we in Ede aan 'het Hoog Laarveld naast de Grote Stede'.

H. De 'Holborre' en de 'Holbosborre' vinden we naast de Vorsinkbeek vlakbij de Aardbeziënberm te Gotegem.

Zo zijn er ook nog de 'Coensborre', de 'Dierenborre' in Ede, de 'Mertensborre' dat de voedingsbron is van de Honnegrecht in Ede.

L. Ook achter het Hof te Brantegem, vroeger "Siskeshof" naar een vorige eigenaar Franciscus Van Cromphaut, ont-springt een bronnetje. Op zich is dat niets bijzonder maar er hangt een verhaal aan vast. Aan het water uit die bron werd wondere kracht toegewezen. Wie last had van kwalen aan de

ogen kon door dit water soelaas vinden. Natuurlijk werd die eigenschap gekoppeld aan een heilige. In dit geval zat de Heilige Laurentius er voor iets tussen. Mogelijk verband met zijn bescherming van de vlasoogst, de brand in het vlas, is verder te onderzoeken. Zijn marteldood door het vuur wijst wel duidelijk op brand. Kon de bron bluswater dat helend was voor de ogen leveren?

Marc Stalpaert

Bronnen:

- Dr. J. Lindemans, *Plaatsnamen*, SB 1925
- J. De Brouwer, *Toponymie van Haaltert*, L.v.A., 1955
- idem, *Plaatsnaamkundige kaart van Haaltert*, 1945

Met dank aan Omer Van Cromphaut

1793 Brief uit Kerksken van een Nederlands soldaat

In 'De Nieuwe Courant', een Nederlands krant van 15 januari 1915 verscheen een feuilleton 'Brieven uit Vlaanderen van een Nederlands soldaat in 1793' geschreven door de grootvader van kolonel J.D. Wagner*. Eén van de brieven werd verstuurd uit Kerksken, gedateerd 12 mei 1793 na de slag van Neerwinden (Landen, Vlaams-Brabant). De slag van Neerwinden (1793) vond plaats tussen het revolutionaire Franse leger en het Oostenrijks-Zuid-Nederlandse leger. In de Sint-Martinuskerk bevindt zich nog een kanonkogel en gedenkplaat in de kerkmuur. De slag werd gewonnen door het zogenaamde coalitieleger waardoor de Habsburgers de heerschappij in de Zuidelijke Nederlanden heroverden. De vrede tussen Frankrijk en

Oostenrijk (de zgn. Coalitieoorlog) kwam er na de Vrede van Campo Formio op 17 oktober 1797.

Een deel van de winnende legers bestond uit een 17.000 man sterke groep Nederlanders die in België de Fransen verdreven. Het verhaal van de Nederlandse soldaat, geschreven in Kerksken naar zijn ouders begint als volgt:

'Vier dagen gemarcheerd en vier dagen sterk gefattigeerd hebben wij heeden wel een rustdag nodig... Nadien duurde het lang voor de geheele Colone in marsch was, wij avond eeten was seer slegt en vilijnig met ajuin toegemaakt, 't geen mij een zeer slegte nagtrust deed hebben. Des morgens om 5 uren braken wij op en waren van gedagten dien dag tot Lier te marcheeren, dan dewijl aldaar een groot Corps Hanoversche troupen waren aangekoomen moesten wij tot Antwerpen marcheeren, een swaare en fatigante marsch. Wij konden nauwelijks onder het dak koomen, vermits er geen biljetten gegeven wierden. Ons meeste volk heeft dien nagt op de bloote straaten gelegen, blijde was ik dat dan den dag aan de Heemel kwam en dankte God dat ik de poorten van Antwerpen uit was. Wij marcheerden dien dag door Mechelen, een reedelijke groote stad, tot Vilvoorde (een kleine stad waar het hoofd quartier was) en wierd aldaar bij een moolenaer ingequartierd. Toen ik de deur wilde intreeden, bestoov ik direct van 't meel so danig dat ik wel na een sneeuwman geleck, na 't sot een weinig uit mijne oogen te hebben gevreeven, vroeg ik wat te eeten, 12 eijeren, een groote schotel aardappelen was mijn avondeeten. Doch om gerust te slaapen at ik maar 3 eijeren en een weinig aardappelen en legde mij gerust neder. De menschen scheinen aldaer niet veel van bukken te houden vermits zij hunnen kleine kinderen, in plaats van dezelvde te kussen, in de neus kneipen.

Wederom braken wij des morgens om 4 uur op en nu brak den vierden fatiganten dag aan en dagten dien dag te Alost (alwaar het hoofdquartier was) rustdag te hebben, dog dicht bij Alost komende, moesten wij een uur op de sijde af na 't dorp Halterd marcheeren. Hier koomende waren wij allen dood af en kreegen order van een halv uur verder naar 't dorpje Kersken te marcheeren en aldaar ingequartierd te worden. Mijn logies was bij een koster, schoon krom geboggeld en een horrevoed hebbende, een seer geschikt man, een liefhebber van den tuijn waarin hij een mooi berceau had. Terwijl wij aldaer rustdag hieuwen, maakte ik van die gelegenheid gebruik en liet mijn morgen ontbijd aldaar brengen. Dit verwekten in mijn gedagten de treurige herinneringen van mijn voorig gelukkig landleeven op, in 't aangenaam bij weesen van mijne dierbaare en waerdige ouders. Dan ras vloog deze gedagte voorbij en maakte plaats voor de gedagten op waare heldenmoed en eer. Vroolijk wierd deesen dag doorgebracht. Wij moesten de volgende morgen weeder verder marcheeren tot Hombergen en vandaer tot Oudenaerden, alwaar wij onze nadere bestemming sullen afwagten.'

Na Kerksken volgden nog verhalen uit Kortrijk (16 mei), Veurne (28 juni), Diksmuide (20 juli). Hij berichtte in een latere brief: 'Het getal der dooden en gekwetsten van ons Camp den 27 augustus bekoomen, zal ik in een volgende melden. God heeft ons wonderlijk bewaard, want na zo een hevige attaque gehad te hebben, hebben wij zeer weinig dooden. De Fransen schooten allemaal te hoog en ook hunne artillerie is so goed niet meer, want de beste van hun zijn door en nieuwelingen verstaan dat werk zo goed niet.'

De redactie

* Kolonel J.D. Wagner (1851-1929) was voorzitter van het Genealogische Heraldische Genootschap 'De Nederlandse Leeuw' Met dank aan Patrick Van de Velde, Nieuwerkerken
Illustratie: Wikipedia, Le combat de Neerwinden, aquarelle de Johann Nepomuk Geiger, xixe siècle.

Belottersclub 'In den Bureau'

Het belotten was enkele decennia geleden enorm populair in onze regio. Praktisch was er in elke herberg een belottersclub en werden toernooien ingericht om een 'belotterskoning' te kronen.

Belotten zou een variant zijn op klaverjassen, een spel dat in de 17e eeuw zou ontstaan zijn in Nederland en wereldwijd verspreid werd. Een zekere meneer Belot zou het geïntroduceerd hebben. Een ander verklaring zegt dat het afkomstig is van 'bel atout' (alle slagen)*.

In onze deelgemeenten waren er verscheidene herbergen waar wekelijks/maandelijks het kaartspel beoefend werd

(de maandelijkse KWB-kaarten in het Jeugdheim kenden vele jaren een ongekend succes).

In de jaren 70 was er een bloeiende belottersclub in 'Den Bureau' in 's Gravenkerselaar te Haaltert.

Onder de stuwende kracht van Roger Braem en Gilbert De Schrijver was er elke maand een 'kaarting' voor de 32 aangesloten leden. Elke kampioenviering werd afgesloten met een gezellig etentje.

Onderstaande foto is de viering in 1972. Drie kampioenen werden in de bloemetjes gezet: Lucien Wijnendaele, Adhemar De Saedeleer en Herman Doolaeghe.

Gehurkt: 1- Jozef De Zwaef, 2- Gerard Eloot, 3- Frans Roelandt, 4- Cyriel Vijverman, 5- Benny Van Lieverloo, 6- Roger Braem.

Staande: 7- Cyriel De Schrijver, 8- Henry Van Impe, 9- Albert Van Impe, 10- Marcel Van den Brempt, 11- Luc..., 12- Jozef Van Poel, 13- Adhemar De Saedeleer, 14- Kamiel De Schrijver, 15- Lucien Weyndaele, 16- Gabrielle Roelandt, 17- Herman Doolaeghe, 18- Euphrasie Wijns, 19- Omer Van Impe, 20- Frans Vonck, 21- Jozef Van Impe, 22- Jozef Van Impe, 23- Elodie Coppens, 24- Valentine....., 25- Gilbert De Schrijver.

De redactie

* *Wikipedia*
Met dank aan Roger Braem (foto en info) en Marc De Moyer

Een "Van Landuyt" in Mishawaka-Indiana (VSA)

Politieke of economische redenen, een partner in het buitenland, het weer, mislukte oogsten, geen toekomst zien in eigen land, oorlogen en geweld, velen ontvluchtten het land en emigreerden naar de Verenigde Staten van Amerika. Op de "plesj" in Haaltert woonde Benedictus Van Landuyt, gehuwd met Maria Adelaïde De Rijck. Hij was landbouwer, tapper en winkelier. Ze hadden 4 kinderen: Maria Augusta (°13/04/1876), Livinus Joseph (°28/04/1878), Theodoor (°03/04/1881) en Alfons Frans.

Alfons Frans, ook wel "de ket" genoemd werd op 25/01/1885 te Haaltert geboren, aangifte werd gedaan door Amedée Allemant, 'bijzonderen' en Camille Iliano, tapper.

Haaltert leek hem te klein en hij emigreerde naar de VS. Op 23 juli 1906, 21 jaar oud, kwam hij met het schip de "SS Vaderland" via Dover, na een reis van ca 12 dagen, aan in New York vanwaar hij doorreisde naar Detroit.

Opmerkelijk is dat op 21 juni, ongeveer een maand voor zijn aankomst in de VS, Benedictus zijn herberg "Het Commissariaat" met woning, een tuin en een perceel land verkocht op de tweede en laatste zitdag.

Op 25 januari 1908 huwde Alfons in de "St. Bavo's Church" in Detroit Marie Clemence De Smyter, geboren op 20 februari 1887 te Zeveren als vijfde kind en vierde dochter van Carolus Ludovicus De Smytere en Maria Ludovica Vermeersch. Zij was op 12 februari 1907 aangekomen in New York en werd genaturaliseerd op 16 september 1943 in "South Bend, St. Joseph County, Indiana."

In 1909 verhuisden zij naar Mishawaka-Indiana VSA, waar hij ca 35 jaar in de "Ball Band" firma werkte. Later werd hij ook nog molenmaker.

Op 22 november 1922 werd hij genaturaliseerd. Hij was lid van de "Broederingkring Club" in Mishawaka. Hij stierf op 3 juni 1961 in "South Bend-Indiana VSA"

Marie Clemence overleed op vrijdag 25 mei 1951 in Mishawaka. Ze was lid van de "Mishawaka Pigeon Club". Beiden werden in het "Mausoleum van Fairview" begraven.

Ze kregen twee dochters: Elisabeth Van Landuyt geboren op 14 februari 1908 in Mishawaka en er overleden op 26 april 1994 in het "Miller's Merry Manor, Wakarusa". Ze huwde met Michael Dutoi die stierf op 24 oktober 1980. Ze hadden één dochter.

Rosina Van Landuyt, de tweede dochter, geboren op 3 mei 1911 en overleden op 20 februari 1989 in "Countryside Place of Mishawaka". Ze huwde met Camiel Basilius Minne (°19 september 1900 Wingene, +24 oktober 1968 Mishawaka) op 19 februari 1942.

Terug in Haaltert

De tweede geborene uit het gezin van Benedictus was Livinus Joseph. Hij huwde Maria Emilia De Smet en hier kwamen vijf kinderen, waaronder Cyriel (° Haaltert, 17-03-1904) die trouwde met Julia Iréne Maria Redant (° Haaltert, 27-05-1909).

Cyriel werd leraar aan de Vrije Technische School te Aalst en was een bezige bij in het culturele gebeuren in Haaltert.

Samen met zijn (muzikale) schoonfamilie stichtte hij het in Haaltert en omgeving wereldberoemde Vredacabaret dat honderden muzikale avonden verzorgde in de regio. Hun tophits, 'Een vraa daddès e stikske spek', 'Wij zijn Haaltenaren', 'En in Oiljtert emme wer gieje klougen' en vele

*Cyriel en zijn echtgenote Irène Redant met koning Boudewijn en koningin Fabiola naar aanleiding van het 50 jarig bestaan van de Bond voor Grote en Jonge Gezinnen in 1971.
(verzameling S.V.L.)*

andere schlagers worden op feestelijke gelegenheden nog uit volle borst gezongen.

Cyriel was ook medeorganisator en koorleider van menige kerkelijke plechtigheden. Als lid van het Koninklijk Sint-Gorikskoor was hij vele jaren een vaste pion.

Voor de Bond van de Kroostrijke Gezinnen (nu Gezinsbond) was hij de verantwoordelijke in Haaltert en hij werd ook Nationaal ondervoorzitter met Minister Frans Van Mechelen als voorzitter.

Siegfried Van Landuyt

Kleuterklas Kerksken

*Kerksken: Mooie opname van een kleuterklas met Juffrouw Maria Van den Steen, actief van 1928 tot 1947.
Herkent iemand zijn opa nog?*

(verz. Margot Meganck)

Vzw

Op 9 juli 2021 werden de statuten van de HK bij de Ondernemersrechtbank te Dendermonde ingediend én aanvaard en is onze vereniging een VZW.

Op de Algemene vergadering op zaterdag 25 september 2021 om 10 uur in het Sint Martinusheem te Kerksken verwelkomen we iedereen die briljante ideeën heeft voor de verdere ontplooiing van de HK.

Wij danken:

Koen Van Landuyt, Haaltert: foto's (op plaat) van de kapellekes in deelgemeenten
Christiane Van Hoorebeek, Haaltert: bidprentjes en documenten gemeenteraadverkiezingen Helderghem
Eliane Dooremont, Haaltert: foto's Toneelpret Haaltert
Bernadette Roelandt, Alicante: foto Vakantie CM Melchtal 1972

Couvoir de Haaltert

Op onze oproep in vorig nummer ontvingen wij van Sibylle Van Impe (Boechout) een mooie foto van een broeimachine, waarvoor dank. Volgens ontvangen informatie zou de 'Couvoir de Haaltert' gelegen zijn waar nu Pluimvee Schouppe is op de Gotegemstraat.

Correcties

De Warande, nr. 2, 2021, blz. 4:

Aanvulling - Aanbevolen literatuur:

P. D'Hondt, Geen dienaar van de macht. Uitg. Dedalus 1991

P. Martens, Het rapport dat niemand las. Uitg. Boek Zonhoven, 1991

J. Leman, Mijmeringen van Paula D'Hondt, moed en mededogen. Uitg. Vrijdag 2016

De Warande, nr. 2, 2021, blz. 11:

Nieuwe gegevens bij de foto 'Haaltert Arthur Vijverman'

De foto werd genomen aan het duivenlokaal 'Estaminet Valère Allemant', hoek Sint Goriksplein/Bruulstraat.

5- Jan Neirinckx, 6- Arthur Vijverman, 8- Albert Van Cauwenbergh, 9- Apotheker Jules Vandercapellen, 10- René Uyttersprot

Het oud gemeentehuis

Historiek in een notendop

Wanneer men in Heldergem de term 'Oud Gemeentehuis' uitspreekt, leidt dit tot enige verwarring. Er zijn namelijk twee 'Oude Gemeentehuizen'.

Voor zover we konden nagaan werd van oudsher de gemeenteraad gehouden in café 't Oud Gemeentehuis' rechtover de kerk, destijds uitgebaat door Wed. De Swaef, en tot de sluiting bekend als het café van Alice van Geyt en meester Noilje (haar man was kleermaker). Hoewel men in 'de Geschiedenis van Heldergem' reeds verwijst naar subsidies voor een ander gemeentehuis rond het jaar 1900, vertellen lokale zegspersonen ons dat dit café rechtover de kerk bleef dienst doen.

Het huidig gebouw, wordt door de oude inwoners aangeduid als 'het Nieuw gemeentehuis'. Het werd gebouwd in 1956, en ingehuldigd in 1957 onder burgemeester Aimé Van Cauter. Tot de fusie in 1977 was het multifunctioneel: naast gemeentehuis was het ook een postkantoor en stempellokaal, twee functies die het ook na de fusie nog bleef behouden.

Wegens te weinig gebruik en een sterke centralisatie naar Haaltert, raakte het gemeentehuis wat in verval, in zoverre zelfs dat het toenmalige liberale bestuur besloot het te verkopen aan een particulier, die er (blijkbaar zonder de nodige vergunningen) feestzalen wou van maken. De toenmalige gemeentelijke archieven belandden op een hoop achter het gemeentehuis. Heemkundige Roger De Troyer kon gelukkig genoeg nog een groot gedeelte redden, wat de basis was van meer dan 100 artikels in het tijdschrift van de heemkring. O.a. hiervoor kreeg hij van de dorpsraad een lifetime reward van de dorpsraad 'De prijs van Heldergem'.

In 2014 besluit de gemeente het gebouw opnieuw aan te kopen en te renoveren. Door allerlei perikelen (o.a. de aanwezigheid van niet conforme installaties en wijziging van bestemming) begon men pas in 2020 met de verbouwing. Men koos uiteindelijk voor een polyvalente functie, met twee zalen en een keuken op het gelijkvloers.

Op die wijze geeft de gemeente een duwtje in de rug aan een dorp dat de laatste 25 jaar uitgroeide van een slaapdorp naar een leefgemeenschap met een steeds groter en diverser wordende bevolking, die wil wandelen, beleven, verenigen en feesten. In een volgende fase wordt de nabijgelegen 'oude gemeenteschool' (het huidige HOC) aangepast aan de noden van de gebruikers en van de 21e eeuw. De verbouwingswerken hiervoor zijn aan de gang.

Deze oude gemeenteschool werd door de dorpsraad gered van afbraak, en nadien omgebouwd door de gemeente als zaal en lokaal dienstencentrum. Samen wordt het HOC 'De Fransman' een gemeentelijke infrastructuur met 3 zalen, een vergaderruimte, bureel en bergkamer, geschikt voor speelpleinwerking, seniorenwerking en het verenigingsleven. Zo wordt deze site een echt HOC, een Heldergerms Ontmoetingscentrum, waarvan de tweede naam 'De Fransman' verwijst naar de seizoenarbeiders, die een belangrijke rol speelden in de geschiedenis van Heldergem. Hopelijk wordt het een échte ontmoetingsplaats, waar iedereen van binnen en buiten Heldergem welkom is om te genieten van informatie, cultuur en ontspanning.

William Minnaert

DE WAARANDE

Denderhoutem - Haaltert - Heldergem - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert

Heldergem - Op Sinksenkermis (WE 21 mei) werd het gerestaureerde gemeentehuis plechtig geopend. Bij die gelegenheid organiseerde de Dorpsraad en de Heemkundige Kring een tentoonstelling 'Heldergem vroeger en nu', gekoppeld aan een kunsttentoonstelling met werken van Maggy Van Droogenbroeck en Sonja Van Vaerenbergh

